

Araştırma Makalesi

Çalışanların Beş Faktör Kişilik Özellikleri İle Başarısızlık Korkuları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi¹

Investigation of the Relationship Between Five Factor Personality Features and Failure Fears of Employees

Mehmet Halit YILDIRIM Dr. Öğr. Üyesi, Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü yildirimmh@gmail.com https://orcid.org/0000-0002-7001-5705	Şükran ORUÇ Doktora Öğrencisi, Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme ABD sukranoruc@outlook.com https://orcid.org/0000-0002-8176-4058	
Makale Gönderme Tarihi 06.07.2020	Revizyon Tarihi 28.07.2020	Kabul Tarihi 18.08.2020

Öz

Bu araştırma, sağlık çalışanlarının beş faktör kişilik özellikleri ile başarısızlık korkuları arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu amacı karşılamak için, nicel araştırma yöntemi esas alınmıştır. Araştırmada değişkenleri inceleme biçimine göre ilişkisel “bağıntısal” araştırma türünden ve alan araştırması deseninden yararlanılmıştır. Araştırma verileri anket aracılığı ile bir ilde faaliyet gösteren, eğitim ve araştırma hastanesindeki 400 hastane çalışanından kolayda örnekleme yöntemine göre toplanmıştır. Toplanan veriler; frekans analizi, faktör analizi, pearson korelasyon analizi, bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans analizinden (ANOVA) yararlanarak analiz edilmiştir. Araştırmada, başarısızlık korkusu ile kişiliğin duygusal denge boyutu ile arasında pozitif yönlü düşük bir ilişki bulunmuştur. Çalışanların gelişime açıklık, sorumluluk ve uyumluluk kişilik özellikleri ile başarısızlık korkusunun kendi değerini düşürme korkusu boyutu arasında negatif yönlü bir ilişki, buna karşın duygusal denge kişilik özelliği ile başarısızlık korkusunun sosyal etkiyi kaybetme korkusu boyutu arasında ise pozitif yönlü bir ilişki olduğu yönünde sonuçlara ulaşılmıştır. Ayrıca katılımcıların bazı demografik özelliklerine bağlı olarak, kişilik özelliklerinin ve başarısızlık korkularının farklılaştığı yönünde sonuçlar da elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kişilik, Beş Faktör Kişilik, Korku, Başarısızlık Korkusu

Abstract

This research on the purpose of examine the relationship between the healthcare workers' five factor personality traits and fears of failure. Because of this purpose, base on quantitative research method was taken as basis. Relational research type and field research design were used according to the study of variables. Research data were collected from 400 hospital staff in a training and research hospital operating in a province by means of a questionnaire. The data has been analyzed by using frequency analysis, factor analysis, correlation analysis, independent sample t test and analysis of variance. Results indicate that a low positive correlation was found between the fear of failure and the emotional balance

¹ Bu çalışma, 3-5 Ekim 2019 tarihinde Mersin’de düzenlenen II. Liderlik Akademisi’nde sunulan “Çalışanların Beş Faktör Kişilik Özellikleri İle Başarısızlık Korkuları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı bildirinin genişletilmiş halidir.

Önerilen Atıf /Suggested Citation

Yıldırım, M.H., Oruç, Ş. 2020. Çalışanların Beş Faktör Kişilik Özellikleri İle Başarısızlık Korkuları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 55(3), 1863-1886

dimension of the personality. A negative relationship between employees' openness to experience, conscientiousness and agreeableness personality traits and the fear of failure to decrease their value, On the other hand, there is a positive relationship between the emotional balance personality trait and the fear of important others losing interest. In addition, depending on the demographic characteristics of the participants, results have been obtained that the personality traits and fears of failure differ.

Keywords: Personality, Five Factor Personality, Fear, Fear of Failure

1. Giriş

Doğuştan gelen bir mizaç olarak da tanımlanan kişilik kavramı, farklı durumlarda ortaya çıkan özellikler ile bireyi diğer bireylerden farklılaştıran özelliklerinin bir birleşimi olarak ifade edilebilmektedir (Phares, 1991). Bu kavram, sosyal yaşamın bir parçası olarak yüzyıllardır ilgi görmüş olmasına rağmen, 1930'lu yıllardan sonra bilimsel disiplin olarak sosyal bilimlerin alanında yapılan araştırmaların konusu olmuştur (Yelboğa, 2006, s.198).

Başarı davranışı üzerinde uzun süre önemli bir etken olarak görülen (Conroy ve Elliot, 2004) ve başarısızlığa bağlı küçük düşme ve mahcubiyet beklentisine dayalı kaçınma güdüsünü ifade eden (Conroy, Kaye ve Fifer, 2007) başarısızlık korkusu kavramının ise, 1950'li yıllardan itibaren çalışma alanı bulduğu görülmektedir (Atkinson, 1966).

İlgili alan yazın incelendiğinde, kişilik kavramının çeşitli açılardan ele alındığı ve pek çok kavram ile ilişkilendirildiği görülmektedir (Barrick ve Mount, 1991; Miller, 1991; Blickle, 1998; Berings, De Fruyt ve Bouwen, 2004; Chioqueta ve Stiles 2005; Erdheim, Wang ve Zickar, 2006; Yelboğa, 2006; Girgin, 2007; Chamorro-Premuzic ve Furnham, 2008; Merdan, 2011; Nelson, 2011; Echchakoui, 2013; Özer, 2013; İçerli ve Arsu, 2018; Keskin ve Gündoğan, 2019; Çiçek ve Aknar, 2019). Buna karşın, başarısızlık korkusuna yönelik yerli alan yazında oldukça az sayıda bilimsel araştırmaya ulaşılmış olmakla birlikte (Engür, 2011; Orhan, Özyer, 2013; Keskin, 2017; Şeker, 2017; Arslan, 2018; Tekin, 2018; Deniz, 2019; Gülbahar, 2019) yabancı alan yazında ise, başarısızlık korkusunun pek çok farklı sektördeki çalışanların ve bireylerin motivasyonlarını, başarılarını etkilediği görülmektedir (Nagel, 1990; Covington, 1992; Conroy, 2001; Conroy ve Elliott, 2004; Ebulue ve Diğ., 2008; Morgan ve Sisak, 2016). Bu doğrultuda sağlık çalışanlarının, gerek iş ortamlarında, yaralanma, ölüm gibi yaşamsal sorunlarla çok sık karşılaşmaları, gerekse iş ortamlarının yüksek düzeyde stres içermesi ve diğer iş ortamlarına kıyasla iş ortamlarının insan yaşamını tehdit eden faktörler içermesi gereği, bu alandaki çalışanların da başarısızlık korkusu yaşamalarının, benzer şekilde motivasyon ve başarılarının etkilenmesine neden olacağı düşünülmektedir. Bu bakımdan araştırmanın temel amacı, sağlık çalışanlarının, beş faktör kişilik özellikleri ile başarısızlık korkuları arasındaki ilişkileri demografik özellikleri de dikkate alarak incelemektir. Amaç doğrultusunda, öncelikle çalışanların beş faktör kişilik özellikleri ve başarısızlık korkuları üzerinde durulmuş ve aralarındaki ilişkilere yer verilmiştir. Daha sonra demografik özelliklere de bağlı olarak, sağlık çalışanlarının beş faktör kişilik özellikleri ile başarısızlık korkularının farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir.

2. Kavramsal Çerçeve

2.1. Kişilik ve Beş Faktör Kişilik Kavramı

Batı dillerinde “personality- personalite” olarak kullanılan kişilik kavramı (Nelson, 2011, s.15), köken olarak Latincedeki “persona” sözcüğüne dayanmaktadır. “Persona” kavramı ise, Klasik Roma tiyatrosunda oyuncuların rollerini temsil edilen özelliklere uygun olarak yansıtmak amacıyla, kullandıkları “maske” anlamındadır (Nelson, 2011, s.15; Demir, 2015, s.7).

Kişilik genellikle, kişinin özellikleri ve değerleri, değerleri, tutumları, inançları, ihtiyaçları ve eğilimleri de dâhil olmak üzere kendisine ve etrafındaki dünyaya tepkilerini yapılandıran bir grup özellik olarak tanımlanmaktadır (Hammond, 2001, s.154). Bireyi harekete geçiren önemli bir güç olan kişilik, bireyin duygu, düşünce ve isteklerini yönlendirmesinin yanı sıra aynı zamanda onlardan da etkilenecek oluşmaktadır (Özer, 2013, s.127). Kişilik insan davranışları ile ilgili çok sayıda özelliği barındırması, çok yönlü olması ve çok karmaşık bir kavram olmasından dolayı bu kavram üzerinde tam bir fikir birliğine varılamamıştır. Bu yüzden, ilgili alan yazında kişilik kavramının anlamını açıklayan çok sayıda teori ve düşünce bulunmaktadır. Ancak, beş faktör

kişilik modeli kişiliğin özellikler teorisi olduğunu ileri süren (Digman, 1990, s.420), uzun bir geçmişe sahip, en genel ve en kapsamlı olanı olarak ifade edilebilir (Digman, 1990, s.420; Zhang, 2002, s.19). Beş faktör kişilik modeli, kişilik özelliklerinin hiyerarşik şekilde kategorilere ayrılmasıdır (McCrae ve John, 1992, s.175; McCrae ve Costa, 2006, s.227). Modelin temel varsayımı ise, dünyadaki tüm dillerde bireylerin gösterdikleri davranış farklılıklarının kodlanacağı, sözcükler olarak konuşma diline yansyacağı ve sözcüklerden yola çıkarak, bireylerin kişilik yapısına uygun sınıflandırmanın yapılabilmesidir (Hammond, 2001: 155).

Model başlangıçta ilk olarak 1884 yılında Galton tarafından önerilmiş, daha sonra Allport & Odbert (1936) tarafından araştırılmıştır (Goldberg, 1993, s.26; Zhang, 2002, s.19; İçerli ve Arsu, 2018, s.23). Yapılan çalışmalardan hareketle de Raymond Cattell (1957) tarafından 16PF (16 Personality Factor) kişilik analizi oluşturulmuştur (İçerli ve Arsu, 2018, s.23). Süreç, araştırmacılar tarafından deneysel çalışmalarla devam etmiş Norman (1963) yaptığı çalışmalar sonucu, kişilik özelliklerini uzlaşmacılık, dışa yönelim, duygusallık, sorumluluk ile kültür olmak üzere beş ayrı faktör olarak isimlendirmiştir (Barrick ve Mount, 1991, s.2; McCrae ve John, 1992, s.177-180; Goldberg, 1993). Daha sonra Goldberg (1990) Amerikan İngilizcesine sözcüksel yaklaşımın uygulanmasıyla, “Big Five” adını verdiği anlaşılan beş faktörlü bir çözüme ulaşmış ve beş faktör yapısını ortaya koymuştur (Saucier ve Diğ., 2005, s.856-857). Beş boyuttan oluşan modele göre kişiliği oluşturan temel özellikler dışadönüklük, uyumluluk, sorumluluk, duygusal denge ve gelişime açıklıktır (Digman, 1990, s.424; Barrick ve Mount, 1991, s.5; McCrae ve Costa, 1991, s.367; Goldberg, 1992, s.26; McCrae ve John, 1992, s.175; Saucier ve Goldberg, 2001, s.851-852; Hammond, 2001, s.156; Barrick, Stewart ve Piotrowski, 2002, s.43; McCrae, 2002, s.3; Zhang, 2002, s.19; Saucier ve Diğ., 2005, s.857; Mount ve Diğ., 2005, s.449; Bruckner, Castille ve Sheets, 2012, s.1947).

Dışadönüklük-Girişkenlik (Extraversion): Dışadönük kişilik özelliği sosyal, iddialı, aktif, cesur, enerjik ve maceracı olma eğilimi ile karakterize edilebilmektedir. Ayrıca üstünlük kazanma ve ödül alma arzusu da dışadönüklerin temel motivasyonu olarak tanımlanmaktadır (Barrick, Stewart ve Piotrowski, 2002, s.45). Buna karşın düşük dışadönük kişilik özelliğine sahip bireyler ise içedönük olarak nitelendirilmekte ve sessiz, kendini ifade etme konusunda güçlük çeken ve daha az sosyal davranışlar göstermekle karakterize edilmektedir (Hammond, 2001, s.160).

Uyumluluk-Geçimlilik (Agreeableness): Yüksek uyumluluk kişilik özelliği, fedakârlık, sempatiklik, yardımsever, adil, işbirlikçi ve cömert olmakla karakterize edilebilir (Barrick, Stewart ve Piotrowski, 2002, s.44). Buna karşın düşük uyumluluk özelliğine sahip olan kişilerin kıskanç, ilgisiz, kinci, kıskanç ve ben merkezli davranışlar göstermeye eğilimli oldukları söylenebilir (McCrae ve John, 1992, s.197).

Sorumluluk-ÖzDenetim (Conscientiousness): Sorumluluk kişilik özelliği; bireyin sorumluluk alma, azimli, çalışkan ve kişisel başarı kazanma yöneliliğine sahip olma kapasitesini gösterir (Barrick ve Mount, 1991, s.18). Sorumluluk boyutunun diğer ucunda ise; aklına geleni yapan, düşünmeden risk alabilen, tehlikeye girebilen, maceracı, heyecan arayan kişilik yapısı vardır (Girgin, 2007, s.83).

Duygusal Denge-Nevrotiklik (Emotional Balance): Duygusal denge kişilik özelliği yüksek olan bireylerin; sinirli, kaygılı, kolayca depresyona girebilen davranışlar sergilediği, buna karşın düşük duygusal dengeli bireylerin ise; daha sakin, duygusal olarak kararlı ve olumlu duygular yaşamaya eğilimli kişilik özelliklerine sahip oldukları söylenebilir (McCrae, 2002, s.3).

Gelişime Açıklık (Openness to Experience): Bilişsel yönü en yüksek kişilik yapısı olan bu boyut (Merdan, 2011, s.23); açık fikirlilik, aktif hayal gücü, çeşitlilik tercihi ve muhakemenin bağımsızlığı gibi özelliklerle karakterize edilirken; gelişime açıklık özelliği düşük olan bireylerin ise muhafazakâr ve geleneksel olma eğiliminde oldukları söylenebilir (Zhang, 2002, s.19).

2.2. Başarısızlık Korkusu

Başarısızlık korkusu bir yapı olarak başlangıçta psikoloji literatüründe başarıya ulaşma güdüsünün aksine başarısızlığı önleme güdüsü olarak kavramsallaştırılmıştır (Cacciotti ve Diğ., 2016, s.304). Başarısızlıktan kaçınma güdüsü olarak da ifade edilen bu kavram (Conroy, 2003,

s.758; Sagar, Lavalley ve Spray, 2009, s.76) özellikle, Murray (1938) ve Atkinson'un (1957) öncü çalışmalarının ardından, başarısızlıktan dolayı utanç duyulduğundan başarı ortamlarında başarısızlığa yönelme ve başarısızlıktan kaçınmaya yönelik eğilim (Elliot ve Thrash, 2004, s.958). “Başarısızlık ve/veya başarısızlığın bir sonucu olarak utanç ve aşağılanma deneyimleme kapasitesinin önlenmesine yönelik eğilim” (Atkinson, 1966, s.13). “Başarısızlıkla ilgili utanç yaşama olasılığından dolayı, başarı ortamında başarısızlıktan kaçınmanın sebebi” (Atkinson, 1957, s.360) olarak tanımlanmıştır.

Başarısızlık korkusunu da tanımlayan başarısızlık korkusu ile ilgili yapılan ilk çalışmalar, başarı motivasyon teorilerine dayanmaktadır. Başarı motivasyonu ise, William James'den başlayarak 19. yy'ın sonlarında psikoloji alanında en çok tartışılan konulardan biri olmuştur (Gülbahar, 2019, s.73). Başarı motivasyonunun ilk teorik kavramsallaştırılması, başarı davranışının belirleyicileri olarak küresel motivasyon eğilimlerindeki bireysel farklılıklara odaklanmış (Elliot ve Shledon, 1997, s.171) ve J. W. Atkinson ve McClelland tarafından geliştirilmiştir: (Revelle ve Michaels, 1976, s.394; Janman, 1987, s.327). Enerjiyi yetkinlik temelli etkiye yönlendirmeyi ifade eden başarı motivasyonu, insanların motivasyonunun nedenlerini başarı ihtiyacı ve başarısızlık korkusu olmak üzere iki unsur ile açıklamışlardır. Burada başarı ihtiyacı olumlu bir sonuç için motive olmak iken, başarısızlık korkusu ise, olumsuz bir sonuçtan veya başarısızlıktan kaçınmak için motive olmak anlamına gelmektedir (Hancock ve Teevan, 1964, s.200; Elliot ve Shledon, 1997, s.171; Sagar, Lavalley ve Spray, 2009, s.76; Kahraman ve Sungur, 2016, s.224). İlk başarı motivasyon teorisyenleri bireylerin neden endişelendikleri ve başarısızlık korkuları hakkında çok az şey bilmesinden dolayı başarısızlık korkusunu tek boyutlu bir yapı olarak ele aldığı görülmektedir (Conroy, 2001, s.167). Bu eski teorisyenlerin aksine, çağdaş teorisyenler ise başarısızlık korkusunu yine bir kişilik özelliği olarak görmüş; ancak çeşitli olumsuz sonuçlardan korktukları için bireyleri başarısızlıktan kaçınmaları için motive eden hiyerarşik ve çok boyutlu bir yapı olarak kavramsallaştırmışlardır (Conroy, 2003, s.759; Sagar, Lavalley ve Spray, 2009, s.76). Bu süreçte duyulan endişeyle ilgili bilgileri ayrıntılı olarak açıklamak amacıyla Birney, Burdick ve Teevan (1969) tarafından üç boyutlu başarısızlık korkusu modeli geliştirilmiştir. Bu modelde yer alan başarısızlık korkusunun boyutları; kişinin kendine olan güven duygusunu kaybetme korkusu, benlik dışı cezalardan korkma ve sosyal değerinin azalma korkusu olarak ifade edilmiştir (Conroy, 2001, s.433; Kahraman ve Sungur, 2016, s.224). Daha sonra Conroy ve meslektaşları tarafından bu model zenginleştirilmiş ve başarısızlık korkusunun temelini oluşturan başarısızlığın sonuçları hakkında beş inanç belirlenmiştir. Başarısızlık korkusunun temelini oluşturan bu beş inanç; mahcubiyet ve utanç yaşama korkusu, kendi değerini düşürme korkusu, belirsiz bir geleceğe sahip olma korkusu, sosyal etkiyi kaybetme korkusu ve değer verdiği insanları üzme korkusudur (Conroy, 2003; Conroy ve Elliot, 2004, s.275; Sagar, Lavalley ve Spray, 2009, s.77; Sagar, Busch ve Jowett, 2010, s.214; Cacciotti ve Diğ., 2016, s.304; Kahraman ve Sungur, 2016, s.224).

Mahcubiyet ve utanç yaşama korkusu: Başarısızlıktan korkmanın ilk muhtemel sonucu, bireylerin utanç temelli mahcubiyet yaşama korkusudur. Bu boyut, bireylerin kendileri hakkındaki olumsuz benlik değerlendirmelerini içerir. Diğer bir ifade ile, bireyler başarısızlığın mahcubiyet ve utanç yaşatacağını düşünürler. Bu yüzden de başarısız olmaktan kaçınmaya çalışırlar (Kahraman ve Sungur, 2016, s.224).

Kendi değerini düşürme korkusu: Başarısızlık korkusunun ikinci muhtemel sonucu, bireyin hassas olduğu zayıflıkları ile ilgili olan, kendi değerini düşürme korkusudur. Burada bireyler başarısızlıktan dolayı kendilerini, yeteneklerini, zekâlarını vb. suçlar. Burada başarısızlık, kişinin özgüveninde azalmaya neden olabilmektedir (Kahraman ve Sungur, 2016, s.224).

Belirsiz bir geleceğe sahip olma korkusu: Başarısızlığın bir diğer olası sonucu, belirsiz geleceğe sahip olma korkusudur. Bazı insanlar, geleceklerine yönelik planların başarısız olduktan sonra değişeceğine inanmakta bu değişiklikler de onların geleceği belirsiz görmelerine neden olmaktadır (Kahraman ve Sungur, 2016, s.224).

Sosyal etkiyi kaybetme korkusu: Bireylerin başarısız olduklarında sosyal etkilerini yitirdikleri inancını temsil eden bir diğer boyuttur. Sosyal kaybetme korkusu yaşayan kişiler, değerlerinin

başarılarına bağlı olduğuna inanırlar ve aynı zamanda başarı sağlayamazlarsa, değerlerinin düşeceğine inanırlar. Onlara göre başarısızlık, kayıp sosyal nüfuz getirmektedir (Kahraman ve Sungur, 2016, s.224).

Değer verdiği insanları üzme korkusu: Son olarak, bireyler başarısız olduklarında kendileri için önem taşıyan değer verdikleri diğer insanları üzeceklerine inandıkları için başarısız olmak istemezler (Kahraman ve Sungur, 2016, s.224). Ancak değer verilen diğer bireylere bağlı kalmak, fırsatlar açısından önem taşımaktadır. Bu yüzden bu boyut, değer verilen bireylerin inanç algılarına yönelik zayıflıklar ile kırılganlıkları içermektedir (Gürbüz, Ergun ve Teraman, 2017, s.344).

3. Metodoloji

3.1. Araştırma Modeli ve Araştırma Soruları

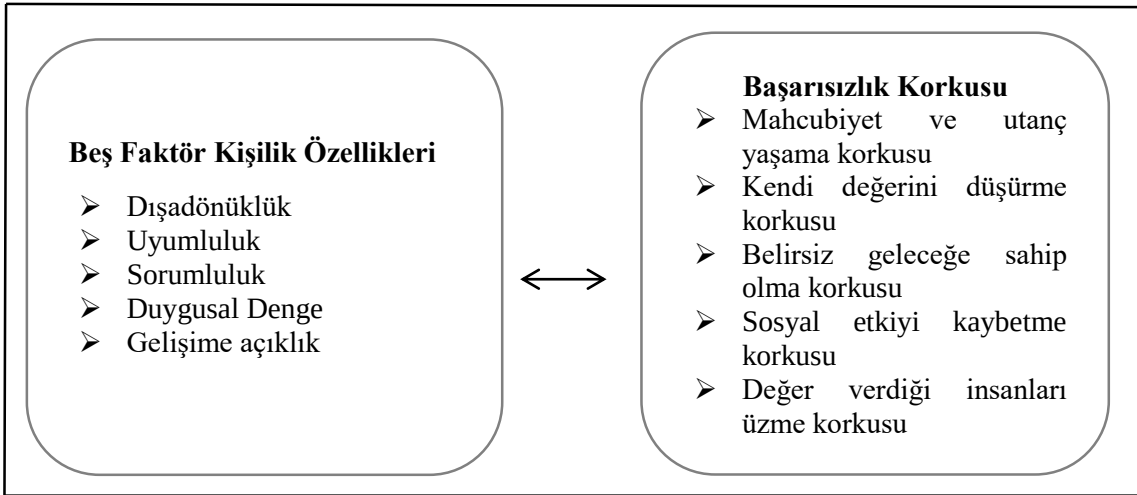
Araştırmanın amacını karşılayabilmek için araştırma modeline bağlı olarak geliştirilen araştırma soruları (AS) ile araştırma sorularının yanıtlanması için ele alınan araştırma modeli Şekil. 1’de sunulmuştur.

AS1: Sağlık çalışanlarının beş faktör kişilik özellikleri ile başarısızlık korkuları arasında bir ilişki var mıdır?

AS2: Sağlık çalışanlarının beş faktör kişilik özelliklerinin alt boyutları ile başarısızlık korkularının alt boyutları arasında bir ilişki var mıdır?

AS3: Demografik özelliklerdeki farklılaşmalar, çalışanların beş faktör kişilik özelliklerinin alt boyutları üzerinde anlamlı bir farklılığa neden olmakta mıdır?

AS4: Demografik özelliklerdeki farklılaşmalar, başarısızlık korkusunun alt boyutları üzerinde anlamlı bir farklılığa neden olmakta mıdır?

Şekil 1. Araştırma Modeli

3.2. Araştırmanın Evreni, Örneklemi ve Veri Toplama Süreci

Araştırmanın evrenini, bir ilde faaliyet gösteren eğitim ve araştırma hastanesinde çalışan, sağlık personelleri oluşturmaktadır. Araştırmada toplamda 400 katılımcıdan veri toplanmış olup, bu toplanan verilerden 343 kullanılabilir anket verisi analizlere temel oluşturmuştur. Araştırmada veri toplanan katılımcıların, demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans Analizi Sonuçları

N=343	Özellikler	f	%	N=343	Özellikler	f	%
Cinsiyet	Erkek	174	50,7	Yaş	18-25 yaş arası	64	18,7
	Kadın	169	49,3		26-33 yaş arası	130	37,9
Medeni Durum	Evli	196	57,1		34-41 yaş arası	84	24,5
	Bekâr	147	42,9		42 +	65	19,0
Eğitim	Lise	91	26,5	Meslek	Doktor	50	14,6
	Ön lisans	79	23,0		Hemşire	50	14,6
	Lisans	119	34,7		Tıbbi Sekreter	80	23,3
	Lisansüstü	54	15,7		Sağlık Memuru	60	17,5
					Hasta Bakıcı	59	17,2
Hizmet Süresi	0-1 yıl	33	13,7	Gelir	Sağlık Teknikeri	44	12,8
	2-8 yıl	185	59,2		2001-3000 TL	172	50,1
	9-15 yıl	66	14,9		3001-4000 TL	71	20,7
	16 yıl +	59	12,2		4001-5000 TL	45	13,1
					5001 TL +	55	16,0

3.3. Veri Toplama Yöntemi ve Kullanılan Ölçekler

Araştırma verileri kolayda örnekleme yöntemine göre, geçerlik ve güvenilirlikleri daha önceden sınanmış ölçeklerden yararlanılarak oluşturulan anket ile toplanmıştır. Anket üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümünde; katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin sorulara; ikinci bölümünde; Goldberg (1992) tarafından geliştirilen ve İçerli ve Arsu'nun (2018) da araştırmasında kullandığı beş faktör kişilik ölçeğine yer verilmiştir. Üçüncü bölümünde ise; Conroy (2001) tarafından geliştirilen, Conroy, Willow & Metzler (2002), tarafından revize edilen, Kahraman ve Sungur (2016) tarafından Türk kültürüne uyarlanan Performans Başarısızlık Değerlendirme Ölçeğine yer verilmiştir. İlk bölümde yer alan sorular; çoktan seçmeli, kategorik ve sürekli veri özelliği gösterirken; diğer iki bölümde yer alan ölçekler; beşli Likert tipi olup, eşit aralıklı ölçme niteliğine sahiptir. Ayrıca ankete son şeklini verebilmek için ise, alana ilişkin 3 uzmandan görüş alınmıştır.

4. Bulgular

4.1. Faktör Analizi Sonuçları

Ölçeklerin yapı geçerliliği ile ilgili değişken bakımından açıkladıkları varyans yeterliliklerinin değerlendirilebilmesi için faktör analizi yapılmıştır. Verilerin faktör analizine uygunluğunu ve örneklem yeterliliğini incelemek için, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ölçütünden ve Bartlett's Küresellik testinden yararlanılmıştır. Tabachnick & Fidell (2007: 614); örneklem yeterliliği açısından elde edilen KMO değerinin .60 veya üzerinde ve Bartlett's Küresellik testi sonucunda elde edilen p değerinin de istatistiksel olarak anlamlı olması gerektiğini belirtmektedirler. Katılımcıların, kişilik özelliklerinin hangi boyut ve/veya boyutlardan oluştuğunu belirlemek amacıyla yapılan faktör analizi sonucunda, Barlett Testi $p=0.000 < 0.05$ olduğundan, değişkenler arasında ilişki olduğu kabul edilmektedir. Ayrıca KMO= 0.884 $p=0.000 < 0.001$ olarak hesaplanmıştır. KMO= 0.884 > 0.60 olduğundan, örnek büyüklüğünün faktör analizi yapılabilmesi için yeterli büyüklükte olduğu anlaşılmaktadır. Beş faktör kişilik özelliği ölçeği faktör analizi sonuçları bu ölçeğin; dışadönüklük (10 madde), uyumluluk (10 madde), gelişime açıklık (10 madde), sorumluluk (10 madde) ve duygusal denge (10 madde) olmak üzere 5 boyuttan oluştuğunu ve bu boyutların ise toplam varyansın %52.414'lük kısmını açıkladığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, faktör yük değeri 0.50 üzerinde olan ölçeğin faktör yapısı, ilgili alan yazınla uyumluluk göstermektedir.

Katılımcıların, başarısızlık korkularının hangi boyut ya da boyutlardan oluştuğunu belirlemek amacıyla yapılan faktör analizinden elde edilen sonuçlara göre ise, Barlett Testi sonucu $p=0.000 < 0.05$ olduğundan, benzer şekilde değişkenler arasında ilişki olduğu kabul edilmektedir. KMO=

0.899 $p = 0.000 < 0.001$ olarak hesaplanmıştır. KMO= 0.899>0.60 olduğundan, örnek büyüklüğünün faktör analizi yapılabilmesi için yeterli büyüklükte olduğu anlaşılmaktadır. Başarısızlık korkusu ölçeği faktör analizi sonuçları bu ölçeğin; mahcubiyet ve utanç yaşama korkusu (7 madde), sosyal etkiyi kaybetme korkusu (5 madde), değer verdiği insanları üzme korkusu (5 madde), kendi değerini düşürme korkusu (4 madde) ve belirsiz bir geleceğe sahip olma korkusu (4 madde) olmak üzere 5 boyuttan oluştuğunu ve bu boyutların da toplam varyansın %66.58’lik kısmını açıkladığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, faktör analizi sonucunda faktör yük değeri 0.50 üzerinde olan ölçeğin faktör yapısı, ilgili alan yazınla uyumluluk göstermektedir.

4.2. Güvenilirlik Analizi

Ölçeklerin geneline ve boyutlarına ilişkin Cronbach’s Alpha katsayıları hesaplanarak güvenilirlikleri test edilmiştir. Nunnally (1978); 0,70 ve/veya üzeri bir Alpha değerinin, ölçeğin güvenilirliği açısından yeterli olduğunu belirtmektedir. Tablo 2’de ölçeklere yönelik yapılan güvenilirlik analizine ilişkin sonuçlara yer verilmiştir. Analiz sonucunda kullanılan ölçeklere ilişkin güvenilirlik değerleri, yararlanılan ölçeklerin geneli ile boyutlarının, görece yeterli ve yüksek sayılabilecek ölçüde güvenilir olduğuna işaret etmektedir.

Tablo 2. Ölçeklere İlişkin Güvenirlik Analizi Sonuçları

Ölçek	Cronbach’s Alpha Katsayıları					
	Genel	1. Boyut	2.Boyut	3. Boyut	4.Boyut	5. Boyut
*Beş Faktör Kişilik Özelliği	0.89	0.92	0.91	0.84	0.86	0.77
**Başarısızlık Korkusu	0.92	0.91	0.89	0.85	0.81	0.70

*1.boyut dışadönüklük, 2.boyut uyumluluk, 3.boyut gelişime açıklık, 4.boyut sorumluluk, 5.boyut ise duygusal denge kişilik özelliğini temsil etmektedir.

**1.boyut mahcubiyet ve utanç yaşama, 2.boyut sosyal etkiyi kaybetme, 3.boyut değer verdiği insanları üzme, 4.boyut kendi değerini düşürme ve 5.boyut belirsiz geleceğe sahip olma korkusunu temsil etmektedir.

4.3. Kişilik Özellikleri ve Başarısızlık Korkusu Arasındaki İlişki

Katılımcıların kişilik özellikleri ile başarısızlık korkuları arasındaki ilişkiler, Pearson Korelasyon katsayıları hesaplanarak incelenmiştir. Davranış bilimleri açısından işaretine bakmaksızın genel olarak .10 ile .20 arası küçük; .20 ile .30 arası orta; .40 ve üzeri ise büyük katsayılar olarak yorumlanabilmektedir. Elde edilen analiz sonuçları, Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3. Kişilik Özellikleri ile Başarısızlık Korkusu Alt Boyutları Korelasyon Analizi

N=343	Gelişime Açıklık	Duygusal Denge	Sorumluluk	Uyumluluk	Dışadönüklük	Kişilik
Değer verdiği insanları üzme korkusu	0,043	0,094	0,034	-0,057	0,019	0,044
	0,430	0,083	0,533	0,296	0,731	0,414
Sosyal etkiyi kaybetme korkusu	0,008	0,111*	-0,084	-0,035	-0,024	-0,004
	0,881	0,040	0,122	0,518	0,658	0,934
Belirsiz geleceğe sahip olma korkusu	0,017	0,102	-0,018	0,017	0,016	0,046
	0,754	0,058	0,738	0,750	0,773	0,395
Kendi değerini düşürme korkusu	-0,180**	0,075	-0,175**	-0,129*	-0,065	-0,145**
	0,001	0,164	0,001	0,017	0,229	0,007
Mahcubiyet-utanç yaşama korkusu	0,066	0,067	-0,071	-0,028	0,004	0,015
	0,223	0,214	0,189	0,605	0,948	0,787
Başarısızlık korkusu	0,009	0,117*	-0,078	-0,057	-0,009	-0,001
	0,861	0,031	0,150	0,295	0,863	0,979

*Korelasyon katsayısının 0.05 düzeyinde (2-tailed) anlamlı olduğunu göstermektedir.

**Korelasyon katsayısının 0.01 düzeyinde (2-tailed) anlamlı olduğunu göstermektedir.

Tablo 3’de de görüldüğü üzere, kişilik özellikleri ile başarısızlık korkusunun alt boyutu olan kendi değerini düşürme korkusu arasında negatif yönlü düşük ilişki; buna karşın başarısızlık korkusu ile kişiliğin duygusal denge alt boyutu ile arasında pozitif yönlü düşük bir ilişki bulunmuştur. Alt boyutlar açısından değerlendirildiğinde ise; beş faktör kişilik özelliklerinin gelişime açıklık, sorumluluk ve uyumluluk boyutlarının başarısızlık korkusunun kendi değerini düşürme korkusu alt boyutu ile arasında negatif yönlü düşük bir ilişki olduğu, buna karşın diğer bir kişilik özelliği olan duygusal denge alt boyutunun ise, başarısızlık korkusunun sosyal etkiyi kaybetme korkusu alt boyutu ile arasında pozitif yönlü düşük bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Başka bir deyişle; katılımcıların duygusal denge kişilik özellikleri arttıkça, sosyal etkiyi kaybetme korkularının da olumlu yönde arttığı; buna karşın gelişime açıklık, sorumluluk ve uyumluluk kişilik özelliklerine sahip olan kişilerin ise, kendi değerini düşürme korkusunu daha az yaşayacağı anlaşılmaktadır. Kişilik özelliklerinin boyutları ile başarısızlık korkusunun değer verdiği insanları üzme korkusu, belirsiz geleceğe sahip olma korkusu ile mahcubiyet ve utanç yaşama korkusu boyutları ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir.

4.4. Sosyo-Demografik Özellikler İle Kişilik Özellikleri Arasındaki Farklılaşmalar

Araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyet ve medeni durumları ile beş faktör kişilik özellikleri arasında farklılaşma olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan bağımsız örneklem t testinin sonuçları Tablo 4’de gösterilmiştir. Yapılan analiz sonucuna göre, araştırmaya katılanların cinsiyetleri ile kişilik özellikleri arasında herhangi bir farklılık görülmemektedir. Diğer taraftan medeni durum açısından ise sadece kişiliğin sorumluluk boyutu için, $[t(341)=2.626, p=.009]$ evliler ($\mu 4.21, SS=0.651$) ile bekârlar ($\mu 4.03, SS= 0.630$) arasında anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. Bu alt boyutlar için anlamlılık değeri $p<0,05$ olduğundan, sağlık çalışanlarının kişilik özelliğinin sadece sorumluluk alt boyutunun, medeni duruma göre farklılaştığı, evli bireylerin bekâr bireylere göre daha fazla sorumluluk kişilik özelliğine sahip olduğu ifade edilebilir. Buna karşın kişiliğin dışadönüklük, uyumluluk, duygusal denge ve gelişime açıklık boyutları ile medeni durum açısından herhangi bir farklılaşma görülmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 4. Cinsiyet ve Medeni Duruma Göre Kişilik Özellikleri Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	Ortalama	SS	t	Sig
Dışadönüklük	Erkek	174	3.2701	0.90255	-0.095	0.924
	Kadın	169	3.2793	0.88499	-0.095	
Uyumluluk	Erkek	174	3.8471	0.72261	-1.838	0.067
	Kadın	169	3.9840	0.65423	-1.840	
Sorumluluk	Erkek	174	4.1592	0.62962	0.558	0.577
	Kadın	169	4.1201	0.66820	0.557	
Duygusal Denge	Erkek	174	3.0833	0.74237	0.813	0.417
	Kadın	169	3.0166	0.77787	0.813	
Gelişime Açıklık	Erkek	174	3.8167	0.71999	-1.686	0.093
	Kadın	169	3.9379	0.60493	-1.690	
Alt Boyutlar	Medeni Durum	N	Ortalama	SS	t	Sig
Dışadönüklük	Evli	196	3.2964	0.90062	0.522	0.602
	Bekâr	147	3.2456	0.88412	0.523	
Uyumluluk	Evli	196	3.9276	0.69677	0.400	0.689
	Bekâr	147	3.8973	0.68795	0.401	
Sorumluluk	Evli	196	4.2189	0.65194	2.626	0.009
	Bekâr	147	4.0347	0.63025	2.639	
Duygusal Denge	Evli	196	2.9908	0.75005	-1.683	0.093
	Bekâr	147	3.1299	0.76771	-1.677	
Gelişime Açıklık	Evli	196	3.8291	0.73869	-1.518	0.130
	Bekâr	147	3.9395	0.55512	-1.580	

Araştırmaya katılan katılımcıların yaşları ile kişilik özellikleri arasında farklılaşma olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan ANOVA analizinin sonuçları Tablo 5’de gösterilmiştir. Yapılan analiz sonucuna göre araştırmaya katılanların yaş değişkeninin, sorumluluk boyutu için $[F(339=5.120, p=0.002)]$, duygusal denge boyutu için $[F(339=3.259, p=0.022)]$ değerleri bulunmuştur. Bu alt boyutlar için anlamlılık değeri $p<0,05$ olduğundan, sağlık çalışanlarının kişilik özellikleri ile yaş değişkeninin sadece sorumluluk ve duygusal denge alt boyutu için anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Buna karşın yaş değişkeni ile kişilik özelliklerinin dışadönüklük, uyumluluk ve gelişime açıklık boyutları açısından herhangi bir farklılaşma görülmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 5. Yaş İle Kişilik Özellikleri Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

Alt Boyutlar	Yaş	N	X	SS	F	P
Dışadönüklük	18-25 yaş	64	3,234	0,885	1,008	0,389
	26-33 yaş	130	3,211	0,868		
	34-41 yaş	84	3,419	0,914		
	42+ yaş	65	3,255	0,918		
Uyumluluk	18-25 yaş	64	3,919	0,574	0,244	0,865
	26-33 yaş	130	3,879	0,749		
	34-41 yaş	84	3,962	0,610		
	42+ yaş	65	3,920	0,783		
Sorumluluk	18-25 yaş	64	4,053	0,619	5,12	0,002
	26-33 yaş	130	4,008	0,712		
	34-41 yaş	84	4,292	0,510		
	42+ yaş	65	4,294	0,640		
Duygusal Denge	18-25 yaş	64	3,217	0,721	3,259	0,022
	26-33 yaş	130	3,125	0,797		
	34-41 yaş	84	2,948	0,748		
	42+ yaş	65	2,869	0,691		
Gelişime Açıklık	18-25 yaş	64	3,972	0,507	1,246	0,293
	26-33 yaş	130	3,882	0,624		
	34-41 yaş	84	3,893	0,715		
	42+ yaş	65	3,749	0,807		

Araştırmaya katılan katılımcıların eğitim düzeyleri ile kişilik özellikleri arasında farklılaşma olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan ANOVA analizinin sonuçları Tablo 6’da gösterilmiştir. Yapılan analiz sonucuna göre eğitim değişkeni ile kişilik özelliklerinin dışadönüklük, uyumluluk, sorumluluk, duygusal denge ve gelişime açıklık boyutları açısından herhangi bir farklılaşma görülmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 6. Eğitim İle Kişilik Özellikleri Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

Alt Boyutlar	Eğitim	N	X	SS	F	P
Dışadönüklük	Lise	91	3,335	0,959	1,152	0,328
	Ön lisans	79	3,392	0,855		
	Lisans	119	3,177	0,900		
	Lisansüstü	54	3,215	0,802		
Uyumluluk	Lise	91	3,932	0,613	0,471	0,703
	Ön lisans	79	3,834	0,806		
	Lisans	119	3,937	0,672		
	Lisansüstü	54	3,954	0,688		
Sorumluluk	Lise	91	4,255	0,642	1,954	0,121
	Ön lisans	79	4,177	0,610		
	Lisans	119	4,047	0,652		
	Lisansüstü	54	4,096	0,685		

Duygusal Denge	Lise	91	3,097	0,717	2,198	0,088
	Ön lisans	79	3,185	0,774		
	Lisans	119	3,013	0,734		
	Lisansüstü	54	2,859	0,834		
Gelişime Açıklık	Lise	91	3,834	0,779	1,003	0,392
	Ön lisans	79	3,923	0,583		
	Lisans	119	3,826	0,701		
	Lisansüstü	54	3,991	0,470		

Araştırmaya katılan katılımcıların gelir düzeyleri ile kişilik özellikleri arasında farklılaşma olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan ANOVA analizinin sonuçları Tablo 7’de gösterilmiştir. Yapılan analiz sonucuna göre araştırmaya katılanların gelir düzeyinin sadece duygusal denge boyutu için, $[F(339=2.724, p=0.044)]$ değeri bulunmuştur. Sadece bu alt boyut için anlamlılık değeri $p<0,05$ olduğundan, sağlık çalışanlarının kişilik özellikleri ile gelir düzeyinin sadece duygusal denge alt boyutu için anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Buna karşın gelir düzeyi ile kişilik özelliklerinin dışadönüklük, uyumluluk, sorumluluk ve gelişime açıklık boyutları açısından herhangi bir farklılaşma görülmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 7. Gelir İle Kişilik Özellikleri Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

Alt Boyutlar	Gelir	N	X	SS	F	P
Dışadönüklük	2001-3000 TL	172	3,321	0,952	0,602	0,614
	3001-4000 TL	71	3,154	0,866		
	4001-5000 TL	45	3,262	0,804		
	5001 TL +	55	3,296	0,803		
Uyumluluk	2001-3000 TL	172	3,888	0,700	0,32	0,811
	3001-4000 TL	71	3,900	0,706		
	4001-5000 TL	45	3,987	0,674		
	5001 TL +	55	3,956	0,672		
Sorumluluk	2001-3000 TL	172	4,177	0,627	1,426	0,235
	3001-4000 TL	71	4,185	0,540		
	4001-5000 TL	45	3,967	0,819		
	5001 TL +	55	4,107	0,673		
Duygusal Denge	2001-3000 TL	172	3,153	0,726	2,724	0,044
	3001-4000 TL	71	2,972	0,721		
	4001-5000 TL	45	3,038	0,821		
	5001 TL +	55	2,842	0,821		
Gelişime Açıklık	2001-3000 TL	172	3,871	0,726	1,716	0,163
	3001-4000 TL	71	3,754	0,644		
	4001-5000 TL	45	3,916	0,616		
	5001 TL +	55	4,020	0,511		

Araştırmaya katılan katılımcıların hizmet süreleri ile kişilik özellikleri arasında farklılaşma olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan ANOVA analizinin sonuçları Tablo 8’de gösterilmiştir. Yapılan analiz sonucuna göre araştırmaya katılanların hizmet süresi için ise; sadece kişilik özelliklerinin duygusal denge boyutu, $[F(339=3.068, p=0.028)]$ değeri bulunmuştur. Sadece bu alt boyut için anlamlılık değeri $p<0,05$ olduğundan, sağlık çalışanlarının kişilik özellikleri ile hizmet süresinin sadece duygusal denge alt boyutu için anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Buna karşın hizmet süresi ile beş faktör kişilik özelliklerinin dışadönüklük, uyumluluk, sorumluluk ve gelişime açıklık boyutları açısından herhangi bir farklılaşma görülmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 8. Hizmet Süresi İle Kişilik Özellikleri Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

Alt Boyutlar	Hizmet Süresi	N	X	SS	F	P
Dışadönüklük	0-1 yıl	33	3,00	0,852	1,505	0,213
	2-8 yıl	185	3,34	0,899		
	9-15 yıl	66	3,22	0,883		
	16+ yıl	59	3,28	0,891		
Uyumluluk	0-1 yıl	33	4,02	0,671	1,342	0,260
	2-8 yıl	185	3,91	0,633		
	9-15 yıl	66	3,80	0,840		
	16+ yıl	59	4,02	0,692		
Sorumluluk	0-1 yıl	33	4,04	0,638	1,893	0,130
	2-8 yıl	185	4,09	0,704		
	9-15 yıl	66	4,22	0,439		
	16+ yıl	59	4,27	0,649		
Duygusal Denge	0-1 yıl	33	3,10	0,834	3,068	0,028
	2-8 yıl	185	3,15	0,753		
	9-15 yıl	66	2,94	0,775		
	16+ yıl	59	2,84	0,675		
Gelişime Açıklık	0-1 yıl	33	3,97	0,391	1,446	0,229
	2-8 yıl	185	3,92	0,637		
	9-15 yıl	66	3,85	0,714		
	16+ yıl	59	3,73	0,806		

Son olarak araştırmaya katılan katılımcıların meslekleri ile beş faktör kişilik özellikleri arasında farklılaşma olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan ANOVA analizinin sonuçları Tablo 9’da gösterilmiştir. Yapılan analiz sonucuna göre araştırmaya katılanların meslekleri için ise; kişilik özelliğinin sadece sorumluluk boyutu için, $[F(337=2.231, p=0.041)]$ değeri bulunmuştur. Sadece bu alt boyut için anlamlılık değeri $p<0,05$ olduğundan, sağlık çalışanlarının kişilik özellikleri ile meslek sadece sorumluluk alt boyutu için anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Buna karşın meslek ile kişilik özelliklerinin dışadönüklük, uyumluluk, duygusal denge ile gelişime açıklık boyutları açısından bir farklılaşma görülmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 9. Meslek İle Kişilik Özellikleri Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

Alt Boyutlar	Meslek	N	X	SS	F	P
Dışadönüklük	Sağlık Tek.	44	3,28	0,929	1,697	0,135
	Doktor	50	3,25	0,806		
	Hemşire	50	3,19	0,685		
	Tıbbi Sekreter	80	3,29	0,938		
	Sağlık Memuru	60	3,08	0,997		
	Hasta Bakıcı	59	3,54	0,884		
Uyumluluk	Sağlık Tek.	44	3,87	0,73	0,663	0,652
	Doktor	50	3,96	0,697		
	Hemşire	50	4,01	0,608		
	Tıbbi Sekreter	80	3,96	0,628		
	Sağlık Memuru	60	3,88	0,744		
	Hasta Bakıcı	59	3,81	0,759		
Sorumluluk	Sağlık Tek.	44	4,20	0,648	2,231	0,041
	Doktor	50	4,09	0,698		
	Hemşire	50	3,94	0,619		
	Tıbbi Sekreter	80	4,19	0,518		
	Sağlık Memuru	60	4,07	0,788		
	Hasta Bakıcı	59	4,32	0,593		

Duygusal Denge	Sağlık Tek.	44	2,98	0,755	1,402	0,223
	Doktor	50	2,87	0,837		
	Hemşire	50	3,07	0,815		
	Tıbbi Sekreter	80	3,15	0,753		
	Sağlık Memuru	60	2,97	0,681		
	Hasta Bakıcı	59	3,19	0,715		
Gelişime Açıklık	Sağlık Tek.	44	3,86	0,677	0,699	0,624
	Doktor	50	4,01	0,469		
	Hemşire	50	3,78	0,448		
	Tıbbi Sekreter	80	3,89	0,605		
	Sağlık Memuru	60	3,89	0,876		
	Hasta Bakıcı	59	3,83	0,791		

4.4. Sosyo-Demografik Özellikler İle Başarısızlık Korkusu Arasındaki Farklılaşmalar

Araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyet ve medeni durumları ile başarısızlık korkuları arasında farklılaşma olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan bağımsız örneklem t testinin sonuçları Tablo 10'da gösterilmiştir. Yapılan analiz sonucuna göre, araştırmaya katılanların cinsiyetleri açısından başarısızlık korkusunun sadece sosyal etkiyi kaybetme korkusu boyutu için, $[t(341)=2.076, p=0.039]$ kadınlar ($\mu 2.57, SS=1.006$) ile erkeklerin ($\mu 2.81, SS= 1.107$) ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Medeni durum açısından da benzer şekilde, başarısızlık korkusunun sadece sosyal etkiyi kaybetme korkusu boyutu için, $[t(341)=1.981, p=0.043]$ evliler ($\mu 2.79, SS=1.122$) ile bekârlar ($\mu 2.56, SS= 0.971$) arasında anlamlı bir farklılaşma görülmüştür. Bu alt boyutlar için anlamlılık değeri $p<0,05$ olduğundan, sağlık çalışanlarının başarısızlık korkusunun sadece sosyal etkiyi kaybetme korkusunun alt boyutunun, medeni duruma ve cinsiyete göre farklılaştığı, erkek ve evli olan bireylerin kadın ve bekâr bireylere göre daha fazla sosyal etkiyi kaybetme korkusuna sahip olduğu ifade edilebilir. Buna karşın başarısızlık korkusunun diğer boyutları ile cinsiyet ve medeni durum açısından herhangi bir farklılaşma görülmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 10. Cinsiyet ve Medeni Duruma Göre Başarısızlık Korkusu Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	Ortalama	SS	t	Sig
Mahcubiyet ve utanç yaşama korkusu	Erkek	174	2.6839	1.03399	-0.529	0.597
	Kadın	169	2.7439	1.06562	-0.529	
Kendi değerini düşürme korkusu	Erkek	174	2.1911	0.94680	1.475	0.141
	Kadın	169	2.0518	0.79333	-1.479	
Belirsiz geleceğe sahip olma korkusu	Erkek	174	2.7026	0.88352	-1.456	0.146
	Kadın	169	2.8462	0.94176	-1.455	
Sosyal etkiyi kaybetme korkusu	Erkek	174	2.8126	1.10765	2.076	0.039
	Kadın	169	2.5751	1.00693	2.079	
Değer verdiği insanları üzme korkusu	Erkek	174	3.2954	0.98349	1.338	0.182
	Kadın	169	3.1467	1.07272	1.337	
Alt Boyutlar	Medeni Durum	N	Ortalama	SS	t	Sig
Mahcubiyet ve utanç yaşama korkusu	Evli	196	2.7216	1.05205	0.165	0.869
	Bekâr	147	2.7026	1.04745	0.166	
Kendi değerini düşürme korkusu	Evli	196	2.1837	0.92961	1.497	0.135
	Bekâr	147	2.0408	0.79491	1.531	
Belirsiz geleceğe sahip olma korkusu	Evli	196	2.7717	0.91978	-0.038	0.969
	Bekâr	147	2.7755	0.90977	-0.038	
Sosyal etkiyi kaybetme korkusu	Evli	196	2.7918	1.12206	1.941	0.043
	Bekâr	147	2.5673	0.97110	1,981	
Değer verdiği insanları üzme korkusu	Evli	196	3.2235	0.99767	0.027	0.978
	Bekâr	147	3.2204	1.07416	0.027	

Araştırmaya katılan katılımcıların yaşları ile başarısızlık korkuları arasında farklılaşma olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan ANOVA analizinin sonuçları Tablo 11’de gösterilmiştir. Yapılan analiz sonucuna göre, araştırmaya katılanların cinsiyetleri ile başarısızlık korkuları arasında herhangi bir farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Tablo 11. Yaş İle Başarısızlık Korkusu Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

Alt Boyutlar	Yaş	N	X	SS	F	P
Mahcubiyet ve utanç yaşama korkusu	18-25	64	2,9219	1,031	1,325	0,266
	26-33	130	2,6220	1,035		
	34-41	84	2,7534	1,125		
	42+	65	2,6396	0,977		
Kendi değerini düşürme korkusu	18-25	64	2,1484	0,783	0,853	0,466
	26-33	130	2,1038	0,860		
	34-41	84	2,2262	0,981		
	42+	65	2,0000	0,850		
Belirsiz geleceğe sahip olma korkusu	18-25	64	2,8633	0,913	0,396	0,756
	26-33	130	2,7865	0,889		
	34-41	84	2,7024	0,936		
	42+	65	2,7500	0,945		
Sosyal etkiyi kaybetme korkusu	18-25	64	2,6438	0,961	0,730	0,535
	26-33	130	2,6246	1,024		
	34-41	84	2,8357	1,243		
	42+	65	2,7077	0,991		
Değer verdiği insanları üzme korkusu	18-25	64	3,3688	1,079	0,753	0,519
	26-33	130	3,2062	1,016		
	34-41	84	3,2310	0,999		
	42+	65	3,0985	1,050		

Araştırmaya katılan katılımcıların eğitim düzeyleri ile başarısızlık korkuları arasında farklılaşma olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan ANOVA analizinin sonuçları Tablo 12’de gösterilmiştir. Yapılan analiz sonucuna göre, araştırmaya katılanların eğitim düzeyleri ile başarısızlık korkusunun alt boyu kendi değerini düşürme boyutu için, [$F(339=3.562, p= 0,015)$], sosyal etkiyi kaybetme korkusu boyutu için, [$F(339=3.618, p= 0,013)$] değerleri bulunmuştur. Sadece bu iki alt boyut için anlamlılık değeri $p<0,05$ olduğundan, sağlık çalışanlarının başarısızlık korkuları ile eğitimleri arasında sadece kendi değerini düşürme ile sosyal etkiyi kaybetme korkusu boyutu için anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Buna karşın eğitim ile başarısızlık korkusunun; mahcubiyet ve utanç yaşama, belirsiz geleceğe sahip olma ile değer verdiği insanları üzme korkusu boyutları açısından farklılaşma görülmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 12. Eğitim İle Başarısızlık Korkusu Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

Alt Boyutlar	Eğitim	N	X	SS	F	P
Mahcubiyet ve utanç yaşama korkusu	Lise	91	2,8210	1,019	1,580	0,194
	Ön lisans	79	2,7758	1,055		
	Lisans	119	2,5462	0,978		
	Lisansüstü	54	2,8095	1,209		
Kendi değerini düşürme korkusu	Lise	91	2,3544	0,959	3,562	0,015
	Ön lisans	79	2,1108	0,865		
	Lisans	119	2,0504	0,836		
	Lisansüstü	54	1,9074	0,759		
Belirsiz geleceğe sahip olma korkusu	Lise	91	2,8434	0,966	1,223	0,301
	Ön lisans	79	2,8101	0,858		
	Lisans	119	2,6471	0,913		
	Lisansüstü	54	2,8796	0,897		

Sosyal etkiyi kaybetme korkusu	Lise	91	2,9516	1,157	3,618	0,013
	Ön lisans	79	2,7519	1,053		
	Lisans	119	2,4756	0,983		
	Lisansüstü	54	2,6667	1,009		
Değer verdiği insanları üzme korkusu	Lise	91	3,2725	1,116	1,025	0,382
	Ön lisans	79	3,2684	0,963		
	Lisans	119	3,0941	0,982		
	Lisansüstü	54	3,3519	1,071		

Araştırmaya katılan katılımcıların gelirleri ile başarısızlık korkuları arasında farklılaşma olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan ANOVA analizinin sonuçları Tablo 13’de gösterilmiştir. Analiz sonucuna göre, araştırmaya katılanların gelir düzeyleri ile başarısızlık korkusunun kendi değerini düşürme korkusu boyutu için, $[F(339=3.530, p=0,015)]$, sosyal etkiyi kaybetme korkusu boyutu için, $[F(339=2,623, p= 0,041)]$, değerleri bulunmuştur. Sadece bu iki alt boyut için anlamlılık değeri $p<0,05$ olduğundan, sağlık çalışanlarının başarısızlık korkusu ile gelirleri arasında sadece kendi değerini düşürme ile sosyal etkiyi kaybetme korkusu boyutu için anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Buna karşın gelir ile başarısızlık korkusunun; mahcubiyet ve utanç yaşama, belirsiz geleceğe sahip olma ile değer verdiği insanları üzme korkusu boyutları açısından herhangi bir farklılaşma görülmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 13. Gelir İle Başarısızlık Korkusu Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

Alt Boyutlar	Gelir	N	X	SS	F	P
Mahcubiyet ve utanç yaşama korkusu	2001-3000 TL	172	2,7807	1,026	0,728	0,536
	3001-4000 TL	71	2,6318	1,046		
	4001-5000 TL	45	2,5556	1,003		
	5001 TL +	55	2,7377	1,158		
Kendi değerini düşürme korkusu	2001-3000TL	172	2,2645	0,932	3,530	0,015
	3001-4000TL	71	2,0669	0,848		
	4001-5000TL	45	1,9444	0,742		
	5001 TL +	55	1,8955	0,76		
Belirsiz geleceğe sahip olma korkusu	2001-3000 TL	172	2,8052	0,952	0,443	0,722
	3001-4000 TL	71	2,6831	0,948		
	4001-5000 TL	45	2,7167	0,809		
	5001 TL +	55	2,8364	0,835		
Sosyal etkiyi kaybetme korkusu	2001-3000 TL	172	2,8337	1,119	2,623	0,041
	3001-4000 TL	71	2,6056	1,039		
	4001-5000 TL	45	2,3689	0,876		
	5001 TL +	55	2,6473	1,008		
Değer verdiği insanları üzme korkusu	2001-3000 TL	172	3,2221	1,033	1,928	0,125
	3001-4000 TL	71	3,3352	0,959		
	4001-5000 TL	45	2,9067	1,033		
	5001 TL +	55	3,3345	1,074		

Araştırmaya katılan katılımcıların çalışma süreleri ile başarısızlık korkuları arasında farklılaşma olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan ANOVA analizinin sonuçları Tablo 14’de gösterilmiştir. Yapılan analiz sonucuna göre, araştırmaya katılanların çalışma süreleri ile başarısızlık korkuları arasında herhangi bir farklılaşma görülmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 14. Çalışma Süresi İle Başarısızlık Korkusu Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

Alt Boyutlar	Hizmet Süresi	N	X	SS	F	P
Mahcubiyet ve utanç yaşama korkusu	0-1 yıl	33	2,9957	1,113	1,632	0,182
	2-8 yıl	185	2,7421	1,002		
	9-15 yıl	66	2,6753	1,155		

	16+ yıl	59	2,5085	1,009		
Kendi değerini düşürme korkusu	0-1 yıl	33	2,2500	0,752	1,225	0,301
	2-8 yıl	185	2,1581	0,912		
	9-15 yıl	66	2,1250	0,825		
	16+ yıl	59	1,9364	0,872		
Belirsiz geleceğe sahip olma korkusu	0-1 yıl	33	2,9773	0,882	1,142	0,332
	2-8 yıl	185	2,7743	0,914		
	9-15 yıl	66	2,8068	0,864		
	16+ yıl	59	2,6186	0,979		
Sosyal etkiyi kaybetme korkusu	0-1 yıl	33	2,8848	0,957	1,116	0,343
	2-8 yıl	185	2,7395	1,101		
	9-15 yıl	66	2,5152	0,999		
	16+ yıl	59	2,6542	1,067		
Değer verdiği insanları üzme korkusu	0-1 yıl	33	3,4545	1,123	1,539	0,204
	2-8 yıl	185	3,2346	0,993		
	9-15 yıl	66	3,2697	1,007		
	16+ yıl	59	3,0000	1,094		

Son olarak araştırmaya katılan katılımcıların meslekleri ile başarısızlık korkuları arasında farklılaşma olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan ANOVA analizinin sonuçları Tablo 15’de gösterilmiştir. Yapılan analiz sonucuna göre, araştırmaya katılanların meslekleri ile başarısızlık korkusunun kendi değerini düşürme korkusu boyutu için, $[F(337=4.073, p= 0,001)]$ ve sosyal etkiyi kaybetme korkusu boyutu için, $[F(337=4.478, p= 0,001)]$ değerleri bulunmuştur. Sadece bu iki alt boyut için anlamlılık değeri $p<0,05$ olduğundan, sağlık çalışanlarının başarısızlık korkusu ile meslekleri arasında kendi değerini düşürme ile sosyal etkiyi kaybetme korkusu boyutu için anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Buna karşın meslek ile başarısızlık korkusunun; mahcubiyet ve utanç yaşama, belirsiz geleceğe sahip olma ile değer verdiği insanları üzme korkusu boyutları açısından herhangi bir farklılaşma görülmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 15. Meslek İle Başarısızlık Korkusu Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

Alt Boyutlar	Meslek	N	X	SS	F	P
Mahcubiyet ve utanç yaşama korkusu	Sağlık Tek.	44	2,5779	0,928	1,229	0,295
	Doktor	50	2,7543	1,209		
	Hemşire	50	2,8371	1,106		
	Tıbbi Sekreter	80	2,7304	1,083		
	Sağlık Memuru	60	2,4810	0,948		
	Hasta Bakıcı	59	2,8886	0,971		
Kendi değerini düşürme korkusu	Sağlık Tek.	44	2,0227	0,845	4,073	0,001
	Doktor	50	1,8950	0,785		
	Hemşire	50	2,0100	0,630		
	Tıbbi Sekreter	80	2,2281	0,950		
	Sağlık Memuru	60	1,9583	0,805		
	Hasta Bakıcı	59	2,5085	0,994		
Belirsiz geleceğe sahip olma korkusu	Sağlık Tek.	44	2,5739	0,824	0,990	0,424
	Doktor	50	2,8600	0,872		
	Hemşire	50	2,7750	0,859		
	Tıbbi Sekreter	80	2,8594	0,978		
	Sağlık Memuru	60	2,6458	0,926		
	Hasta Bakıcı	59	2,8602	0,953		
Sosyal etkiyi kaybetme korkusu	Sağlık Tek.	44	2,4455	0,903	4,478	0,001
	Doktor	50	2,7040	1,035		
	Hemşire	50	2,6240	0,871		

	Tıbbi Sekreter	80	2,6500	1,027		
	Sağlık Memuru	60	2,4567	1,050		
	Hasta Bakıcı	59	3,2407	1,245		
	Sağlık Tek.	44	3,1000	1,101		
	Doktor	50	3,3640	1,105		
Değer verdiği insanları üzme korkusu	Hemşire	50	3,3960	0,893	2,065	0,069
	Tıbbi Sekreter	80	3,2875	0,996		
	Sağlık Memuru	60	2,8833	0,999		
	Hasta Bakıcı	59	3,3017	1,044		

5. Sonuç ve Tartışma

Sağlık çalışanlarının kişilik özellikleri ile başarısızlık korkuları arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmada, çalışanların kişilik özellikleri ile kendi değerini düşürme korkusu arasında, negatif yönlü düşük ilişki; buna karşın başarısızlık korkusu ile kişiliğin duygusal denge boyutu ile arasında, pozitif yönlü düşük bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca alt boyutlar açısından değerlendirildiğinde ise; kişilik özelliklerinin gelişime açıklık, sorumluluk ve uyumluluk boyutlarının başarısızlık korkusunun alt boyutu olan kendi değerini düşürme korkusu arasında, negatif yönlü düşük bir ilişki olduğu; buna karşın bir diğer kişilik özelliği olan duygusal denge boyutunun ise, başarısızlık korkusunun bir diğer alt boyutu olan sosyal etkiyi kaybetme korkusu arasında, pozitif yönlü düşük bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşın kişilik özelliklerinin; dışadönüklük, uyumluluk, sorumluluk, duygusal denge ve gelişime açıklık boyutları ile başarısızlık korkusunun değer verdiği insanları üzme korkusu, belirsiz geleceğe sahip olma korkusu ile mahcubiyet ve utanç yaşama korkusu boyutları arasında, bir ilişki olmadığı görülmektedir. Ayrıca, bu değişkenlere yönelik algı ve öz değerlendirmelerin demografik özelliklere göre farklılaşabildiği anlaşılmaktadır. Kişilik özelliğinin boyutu olan sorumluluk özelliğinin, medeni duruma göre farklılaştığı, evli bireylerin bekâr bireylere göre daha fazla sorumluluk kişilik özelliğine sahip olduğu, katılımcıların cinsiyetlerine bağlı olarak başarısızlık korkusunun alt boyutu olan sosyal etkiyi kaybetme korkusunu, erkeklerin kadınlara oranla daha fazla yaşadığı görülmektedir. Benzer şekilde, medeni durum açısından da sosyal etkiyi kaybetme korkusunda farklılaşma görüldüğü, evli bireylerin bekâr bireylere oranla daha fazla başarısızlık korkusuna sahip oldukları görülmektedir. Yaş değişkenine bağlı olarak, 42 yaş ve üzeri katılımcıların diğer yaş grubundaki bireylere oranla daha fazla sorumluluk sahibi oldukları, buna ek olarak da 18-25 yaş aralığındaki bireylerin ise, diğer yaş grubundaki bireylere oranla daha fazla duygusal denge kişilik özelliğine sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde, düşük kazanç sağlayan ve 2-8 yıl arasında çalışma süresine sahip bireylerin de, diğer bireylere oranla daha fazla duygusal denge kişilik özelliğine sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Son olarak, hasta bakıcı olarak görev yapan katılımcıların, diğer meslek grubundaki çalışanlara oranla daha fazla sorumluluk kişilik özelliğine sahip oldukları görülmektedir. Başarısızlık korkusu açısından ele aldığımız da ise, düşük eğitim seviyesine sahip ve hasta bakıcı pozisyonundaki katılımcıların, kendi değerini düşürme ve sosyal etkiyi kaybetme korkusuna diğer meslek gruplarına oranla daha fazla sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, düşük gelir elde eden bireylerin ise, diğer bireylere oranla daha fazla kendi değerini düşürme ve sosyal etkiyi kaybetme korkusuna sahip oldukları görülmektedir.

İlgili alan yazında da beş faktör kişilik özelliklerinin, çeşitli açılardan ele alındığı ve kişilik özellikleri ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde; Schmitt ve Diğ., (2008) tarafından yapılan araştırma sonucunda; kişilik özelliklerinin cinsiyete göre farklılıklar gösterdiği, erkeklerin dışadönüklük ve sorumluluk özelliklerinin, kadınlara oranla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yılmaz (2016) çalışmasında; kişilik özelliklerinin cinsiyet, medeni durum, eğitim ve gelir göre farklılaştığı; buna karşın kişilik özelliklerinden hiçbirinin deneyim değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği yönünde sonuçlar elde etmiştir. Ayrıca, medeni durum değişkenine göre özellikle, bekârların evli olanlara göre deneyime açıklık ve yumuşak başlılık kişilik özelliklerinin arttığı; aylık gelire göre ise sadece, deneyime açıklık kişilik özelliğinin arttığı görülmektedir. Keskin ve Gündoğan (2019) beş faktör kişilik özellikleri ile iş performansı

arasındaki ilişkileri incelediği araştırmasında, çalışanların beş faktör kişilik özelliklerinin; yaş, eğitim durumu, çalışılan departman, deneyimlerine göre farklılaştığı sonucuna ulaşmıştır.

Başarısızlık korkusu ise; alan yazında yeni bir kavram olduğundan, özellikle yerli alan yazında bu kavram ile ilgili yapılan çalışmaların sayısı oldukça azdır (Engür, 2011; Orhan ve Özyer, 2013; Keskin, 2017; Şeker, 2017; Arslan, 2018; Tekin, 2018; Deniz, 2019; Gülbahar, 2019). Başarısızlık korkusu ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde; Elison, Pulos ve Lennon (2006) araştırmasında; başarısızlık korkusunun cinsiyete göre farklılıklaştığı, mahcubiyet ve utanç yaşama korkusu açısından erkeklerin ortalama puanlarının, kadınlara oranla daha yüksek olduğunu ifade etmiştir. Engür (2011); belirsiz geleceğe sahip olma korkusunun, cinsiyetler açısından anlamlı bir farklılık oluşturmamasına karşın, erkeklerin ortalama puanlarının, kadınlara oranla daha yüksek olduğunu ifade etmiştir. Buna karşın Noguera, Alvarez ve Urbano (2013); kadınların erkeklerden daha yüksek derecede başarısızlık korkusu yaşadıklarını belirtmektedir. Orhan ve Özyer (2013)'in sağlık sektöründe korku ve hatalı karar verme ilişkisini incelediği araştırmada ise; korkunun demografik özellikler açısından herhangi bir farklılaşma oluşturmadığı sonucuna ulaşmıştır. GEM tarafından hazırlanan Women's Entrepreneurship 2016/2017 raporunda ise; kadınlardaki başarısızlık korkusu oranının, erkeklere oranla daha fazla olduğu görülmektedir. Keskin (2017) çalışmasında; erkeklerin yapı olarak erkeklerin kadınlara oranla risk almaya daha fazla risk almaya meyilli olduklarından, erkeklerin kadınlara göre başarısız olmaktan kaçınmadıklarını belirtmiştir. Şeker (2017) araştırmasında; erkeklerin belirsiz geleceğe sahip olma ile mahcubiyet ve utanç yaşama korkularının, kadınlara göre daha fazla olduğunu, katılımcıların yaşlarına oranla belirsiz geleceğe sahip olma ile utanç ve mahcubiyet yaşama korkularının da arttığı yönünde sonuçlara ulaşmıştır. Eğitim seviyesi lise olan katılımcıların ise, belirsiz geleceğe sahip olma korkularının daha fazla olduğu sonucuna ulaşmıştır. Tekin (2018) ise araştırmasında; yöneticilerin gizli başarısızlık korkusu düzeylerinin yaş değişkenine göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca araştırmaya katılanların sektördeki çalışma yılları göz önünde bulundurulduğunda, 15 yıl ve üzerinde çalışanların daha fazla gizli başarısızlık korkusu yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır. Arslan (2018) araştırmasında; girişimcilerin önemli çoğunluğunun başarısızlık korkusu yaşadığını, yaşanan korkulardan birinin belirsizlik yaşama korkusu olduğunu, buna karşın girişimcilerin büyük bir bölümünün aile ve sosyal çevrelerini kendileri için başarısızlık korkusunu azaltan bir unsur olarak gördüğünü ifade etmiştir. Deniz (2019); başarısızlık korkusunun girişimcilik niyetini azalttığını, cinsiyetin de başarısızlık korkusu üzerinde etkisi olduğunu, erkeklerin kadınlara oranla daha fazla başarısızlık korkusu yaşadığı yönünde bir bulguya ulaşmıştır. Ancak yapılan alan yazın taramasında, beş faktör kişilik özellikleri ile çalışanların başarısızlık korkuları kavramlarını bir arada ele alan ve bu kavramlar arasındaki ilişkileri bir bütün olarak inceleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu yüzden, yapılmış olan araştırmanın gerek kavramsal gerekse elde edilen sonuçlar açısından ilgili alan yazına önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca araştırma sonuçlarının, özellikle sağlık yöneticileri açısından konuya ilişkin bir farkındalık oluşturmaya açısından da dikkate değer olacağı düşünülmektedir. Kişilik özellikleri ile başarısızlık korkusu kavramlarını bir arada ele alan araştırmalara rastlanmamış olması, çalışmanın önemli kısıtlarından olup, bu durum araştırma bulgularının farklı ya da benzer araştırma sonuçları ile karşılaştırılmasına sınırlama getirmiştir. Ayrıca başarısızlık korkusu bireyin yaşam tarzını, öz algı düzeyini ve değerlerini de içeren öznel bir durum olduğundan, konunun ayrıntıları ile birlikte ortaya konabilmesi açısından yürütülecek nitel araştırmaların da kavram açısından önemli sonuçlar ortaya koyabileceği düşünülmektedir. Son olarak; araştırmanın farklı sektörlerde, farklı şehirlerde ya da belirli iş gören grupları ile yürütülmesi de ilgili alan yazına önemli ipuçları sağlayabilir.

Kaynakça

- Allport, G. W., Odbert, H. S. (1936). "Trait Names: A Psycho-lexical Study", Psychological Monographs, Vol. 41, 1-171.
- Arslan, E. T. (2018). "Girişimcilerde Yaşanan Başarısızlık Korkusu", Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi, Geybullu Ramazanoğlu Özel Sayısı, Cilt 23, 707-725.

- Atkinson, J. W. (1957). "Motivational Determinant of Risk-Taking Behaviour", *Psychological Review*, 64, 359-372.
- Atkinson, J. W. (1966). "Motivational Determinants of Risk-Taking Behaviour". İçinde Atkinson, J.W., Feather, N.T. (Eds.), *A Theory of Achievement Motivation*. Wiley: New York.
- Barrick, M. R., & Mount, M. K. (1991). "The Big Five Personality Dimensions and Job Performance: A Meta-Analysis", *Personnel Psychology*, 1-44.
- Barrick, M. R., Stewart, G. L., & Piotrowski, M. (2002). "Personality and Job Performance: Test of the Mediating Effects of Motivation among Sales Representatives", *Journal of Applied Psychology*, Vol. 87, No.1, 43-51.
- Berings, D., De Fruyt, F., & Bouwen, R. (2004). "Work Values and Personality Traits as Predictors of Enterprising and Social Vocational Interests", *Personality and Individual Differences*, Vol. 36, No. 2, 349-364.
- Birney, R. C., Burdick, H., & Teevan, R. C. (1969). "Fear of Failure". New York: Van Nostrand-Reinhold Company.
- Blickle, G. (1998). "Personality Traits, Learning Strategies and Performance", *European Journal of Personality*, Vol. 10, No. 5, 337-352.
- Buckner, J. E., Castille, C. M., & Sheets, T. L. (2012). "The Five Factor Model of Personality and Employees' Excessive use of Technology", *Computers in Human Behavior*, Vol. 28, No. 5, 1947-1953.
- Cacciotti, G., Hayton, J. C., Mitchell, J. R., & Giazitzoglu, A. (2016). "A Reconceptualization of Fear of Failure in Entrepreneurship", *Journal of Business Venturing*, 31, 302-325.
- Cattell, R. B. (1957). "Personality and Motivation : Structure and Measurement", *Journal of Personality Disorders*, 19, 53-67.
- Chamorro-Premuzic, T., & Furnham, A. (2008). "Personality, Intelligence and Approaches to Learning as Predictors of Academic Performance", *Personality and Individual Differences*, Vol. 44, No. 7, 1596-1603.
- Chioqueta, A. P., & Stiles, T. C. (2005). "Personality Traits and the Development of Depression, Hopelessness, and Suicide Ideation", *Personality and Individual Differences*, Vol. 38, No. 6, 1283-1291.
- Conroy, D. E. (2001). "Progress in the Development of A Multidimensional Measure of Fear of Failure: The Performance Failure Appraisal Inventory (PFAI)", *Anxiety, Stress, and Coping*, Cilt 14, 431-452.
- Conroy, D. E. (2001). "Fear of Failure: An Exemplar for Social Development Research in Sport", *Quest*, Vol. 53, No. 2, 165-183.
- Conroy, D. E., Willow, J. P., & Metzler, J. N. (2002). "Multidimensional Fear of Failure Measurement: The Performance Failure Appraisal Inventory", *Journal of Applied Sport Psychology*, Vol. 14, No. 2, 76-90.
- Conroy, D. E. (2003). "Representational Models Associated with Fear of Failure in Adolescents and Young Adults", *Journal of Personality*, Vol. 71, No. 5, 757-784.
- Conroy, D. E. & Elliot, A. J. (2004). "Fear of Failure and Achievement Goals in Sport: Addressing the Issue of the Chicken and the Egg", *Anxiety, Stress & Coping*, Vol. 17, No. 3, 271-285.
- Conroy, D. E., Kaye, M. P. & Fifer, A. M. (2007). "Cognitive Links Between Fear of Failure and Perfectionism", *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy*, Vol. 25, No. 4, 237-253.

- Covington, M. V. (1992). "Making The Grade: A Self-Worth Perspective on Motivation And School Reform". New York: Cambridge University Press.
- Çiçek, B., Aknar, A. (2019). "Kişilik Özelliklerinin Tükenmişlik ve Presenteizm Davranışları Üzerindeki Etkisi", Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 54(3), 1234-1258.
- Demir, E., (2015). Evaluation of Personality Traits of Physical Education Teachers Working in Secondary Schools and High Schools in Çanakkale According to Their Sports Branch. US-China Education Review B, Vol. 5, No. 1, 27-34.
- Deniz, F. (2019). "Cinsiyetin Erken Aşama Girişimcilik Aktivitesi Üzerindeki Etkisinde Başarısızlık Korkusunun Aracı Rolü", Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Digman, J. M. (1990). "Personality Structure: Emergence of the Five-Factor Model", Annual Review of Psychology, Vol. 41, No. 1, 417-440.
- Ebulue, V., Vadalkar, J., Cely, S., Dopwell, F. & Yoong, W. (2008). "Fear of Failure: Are We Doing Too Many Trials of Instrumental Delivery in Theatre?", Acta Obstetricia et Gynecologica Scandinavica, Vol. 87, No. 11, 1234-1238.
- Echchakoui, S. (2013). "Personality Traits and Performance: The Mediating Role of Adaptive Behavior in Call Centers", American Journal of Industrial and Business Management, 3, 17-27.
- Elison J., Pulos S. & Lennon R. (2006). "Shame-Focused Coping: An Empirical Study of the Compass of Shame", Social Behavior and Personality: An International Journal, Vol. 34, No. 2, 161-168.
- Elliot, A. J., & Sheldon, K. M. (1997). "Avoidance Achievement Motivation: A Personal Goals Analysis", Journal of Personality and Social Psychology, 73, 171-185.
- Elliot, A. J. & Thrash, T. M. (2004). "The Intergenerational Transmission of Fear of Failure", Personality and Social Psychology Bulletin, Vol. 30, No. 8, 957-971.
- Engür, M. (2011). "Performans Başarısızlığı Değerlendirme Envanteri ve Kendinle Konuşma Anketinin Türk Sporcu Popülasyonuna Uyarlanması ve Uygulanması", Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Erdheim, J., Wang, M. & Zickar, M. J. (2006). "Linking the Big Five Personality Constructs to Organizational Commitment", Personality and Individual Differences, 41, 959-970.
- GEM Womens Entrepreneurship 2016/2017 Report, 74-78. (Erişim Tarihi: 15.07.2019).
- Girgin, B. (2007). Beş Faktör Kişilik Modelinin İşyerinde Duygusal Tacize (Mobbing) Etkileri", Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Goldberg, L. R. (1990). "An alternative 'description of personality': The Big-Five Factor Structure", Journal of Personality and Social Psychologs, Vol. 59, No. 6, 1216-1229.
- Goldberg, L. R. (1992). "The Development of Markers for the Big-Five Factor Structure", Psychological Assessment, Vol. 4, No. 1, 26-42.
- Goldberg, L. R. (1993). "The Structure of Phenotypic Personality Traits", American Psychologist, Vol. 48, No. 1, 26-34.
- Gülbahar, Y. (2019). "Girişimcilik Tutkusunun Yenilikçi Davranışlar ve Başarısızlık Korkusu Üzerine Etkisi: Metanetin Aracılık Rolü", Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Gürbüz, F. G., Ergun, H. S., Samur-Teraman, S. B. (2017). "Is Fear of Failure a Psychological Barrier? An Empirical Study on Occupational Choices", Journal of Management, Marketing and Logistics, Cilt 4, Sayı 3, 343-350.

- Hammond, M. S. (2001). "The Use of the Five-Factor Model of Personality as a Therapeutic Tool in Career Counseling", *Journal of Career Development*, Vol. 27, No. 3, 157-158.
- Hancock, J. G., Teevan, R. C. (1964). Fear of Failure and Risk-Taking Behavior. *Journal of Personality*, Vol. 32, No. 2, 200-209.
- İçerli, L., Uğuz Arsu, Ş. (2018). "Beş Faktör Kişilik Özelliklerinin Kariyer Değerleri Üzerindeki Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma", *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 4, Sayı 8, 21-45.
- Janman, K. (1987). "Achievement Motivation Theory and Occupational Choice", *European Journal of Social Psychology*, Vol. 17, 327-346.
- Kahraman, N., Sungur, S. (2016). "Adaptation of the Performance Failure Appraisal Inventory (PFAI) into Turkish", *Journal of Kırşehir Education Faculty*, Cilt 17, Sayı 3, 223-239.
- Keskin, S. (2017). "Kadın ve Erkek Girişimciler Arasındaki Farklılıklar", *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler E-Dergi*, Cilt 1, Sayı 1, 64-76.
- Keskin, E., Gündoğan, H. (2019). "Beş Faktör Kişilik Özellikleri ile İş Performansı Arasındaki İlişkiler: Beş Yıldızlı Oteller Üzerine Bir Uygulama", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt, 12, Sayı, 62, 1465-1478.
- McCrae, R. R. & Costa, P. T. (1991). "The NEO Personality Inventory: Using the Five-Factor Model in Counseling", *Journal of Counseling & Development*, Vol.69, 367-372.
- McCrae, R. R. & John, O. P. (1992). "An Introduction to the Five Factor Model and Its Applications", *Journal of Personality*, Vol. 60, No. 2, 175-215.
- McCrae, R. R., (2002). "Cross-Cultural Research on the Five-Factor Model of Personality", *Online Readings in Psychology and Culture*, Vol. 4, No. 4, 1-12.
- McCrae, R. R. & Costa, P. T. (2006). "Perspectives De La Theorie Des Cinq Facteurs : Traits Et Culture", *Psychologie Française*, 51, 227- 244.
- Merdan, E. (2011). "Kişilikle Kariyer Seçimi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Özel Sektörde Bir Uygulama", *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*.
- Miller, A. (1991). "Personality Types, Learning Styles And Educational Goals", *Educational Psychology*, 11(3-4), 217-238.
- Morgan, J., Sisak, D. (2016). "Aspiring to Succeed: A Model of Entrepreneurship and Fear of Failure", *Journal of Business Venturing*, Vol. 31, No. 1, 1-21.
- Mount, M. K., Barrick, M. R., Scullen, S. M. & Rounds, J. (2005). "Higher-Order Dimensions of the Big Five Personality Traits and the Big Six Vocational Interest Types", *Personnel Psychology*, 58, 447-478.
- Murray, H. A. (1938). "Explorations in Personality". New York: Oxford University.
- Nagel, J. J. (1990). "Performance Anxiety and the Performing Musician: A Fear of Failure or a Fear of Success", *Medical Problems of Performing Artists*, Vol. 5, No. 1, 37-40.
- Nelson, K. W. (2011). "Motivation and Personality: An Examination of the Big Five Personality Trait Factors and Their Relationship with Sales Performance in A Non-Cash Incentive Program", *Capella University, Ph.D. Dissertation*.
- Noguera, M., Alvarez, C., Urbano, D. (2013). "Socio-Cultural Factors and Female Entrepreneurship", *International Entrepreneurship and Management Journal*, 9, 183-197.
- Norman, W. T. (1963). Toward an Adequate Taxonomy of Personality Attributes: Replicated Factor Structure in Peer Nomination Personality Ratings", *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 66, 574-583.
- Nunnally, J. C. (1978). "Psychometric Theory". 2nd Edition, McGraw-Hill: New York.

- Orhan, U., Özyer, K. (2013). “Sağlık Sektöründe Korku ve Hatalı Karar Verme İlişkisi Üzerine Bir Araştırma Düzeni”, *International Journal of Social Science*, Vol.6, Issue 8, 719-736.
- Özer, E. (2013). “Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Duygusal Zekâ ve Beş Faktör Kişilik Özellikleri Açısından İncelenmesi”, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Phares, J. E. (1991), “Introduction to Personality”. (3rd Ed.), New York: Harper Collins.
- Revelle, W. & Michaels, E. J. (1976). “The Theory of Achievement Motivation Revisited: The Implications of Inertial Tendencies”, *Psychological Review*, Vol. 83 No.5, 394-404.
- Sagar, S. S., Lavalley, D. & Spray, C. M. (2009). “Coping with the Effects of Fear of Failure: A Preliminary Investigation of Young Elite Athletes”, *Journal of Clinical Sports Psychology*, 3, 73-98.
- Sagar, S. S., Busch, B. K. & Jowett, S. (2010). “Success and Failure, Fear of Failure, and Coping Responses of Adolescent Academy Football Players”, *Journal of Applied Sport Psychology*, 22, 213-230.
- Schmitt, D. P., Realo, A., Voracek, M., Allik, J. (2008). “Why Can’t a Man be More Like a Woman? Sex Differences in Big Five Personality Traits Across 55 Cultures”, *Journal of Personality and Social Psychology*, 94, 168–182.
- Soucier, G., Goldberg, L. R., (2001). “Lexical Studies of Indigenous Personality Factors: Premises, Products, and Prospects”, *Journal of Personality*, 69:6, 847-879.
- Soucier, G., Georgiades, S., Tsaousis, I. & Goldberg, L., R. (2005). “The Factor Structure of Greek Personality Adjectives”, *Journal of Personality and Social Psychology*, Vol. 88, No. 5, 856-875.
- Şeker, R. (2017). “Elit Sporcularda Hedef Yöneliminin, Temel Psikolojik İhtiyaçlar ile Başarısızlık Korkusu Üzerine Etkisi”, Hitit Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2007). “Using Multivariate Statistics”. Boston: Pearson Education.
- Tekin, Ö. A. (2012). “Yabancılaşma ve Beş Faktör Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkiler: Antalya Kemer’deki Beş Yıldızlı Otel İşletmeleri Çalışanları Üzerinde Bir Uygulama”, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Tekin, Z. (2018). “Yöneticilikte Aşıl Sendromu ve Mesleki Tükenmişlik İlişkisi”, *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, Cilt 6, Sayı 13, 544-562.
- Yelboğa, A. (2006). “Kişilik Özellikleri ve İş Performansı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, *İş Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, Cilt 8, Sayı 2, 196-211.
- Yılmaz, Ş. (2016). “Beş Faktör Kişilik Kuramına Göre Kişilik Özelliklerinin Hedonik Tüketim Değerleri Üzerine Etkisi: Bir Uygulama”, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Zhang, L. F. (2002). “Thinking Styles and the Big Five Personality Traits”, *Educational Psychology*, Vol. 22, No. 1, p. 17-31.

Research Article

Çalışanların Beş Faktör Kişilik Özellikleri İle Başarısızlık Korkuları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Investigation of the Relationship Between Five Factor Personality Features and Failure Fears of Employees

Mehmet Halit YILDIRIM Dr. Öğr. Üyesi, Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü yildirimmh@gmail.com https://orcid.org/0000-0002-7001-5705	Şükran ORUÇ Doktora Öğrencisi, Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme ABD sukranoruc@outlook.com https://orcid.org/0000-0002-8176-4058
---	---

Extensive Summary

Introduction

The concept of personality, which is also defined as an innate temperament, can be expressed as a combination of features that appear in different situations and features that differentiate the individual from other individuals (Phares, 1991). This concept has been the subject of research in the field of social sciences as a scientific discipline after the 1930's (Yelboğa, 2006, s.198). The concept of failure fear, which has been seen as an important factor for success behavior for a long time (Conroy & Elliot, 2004) and expresses the avoidance motivation based on failure failure and embarrassment expectation (Conroy, Kaye & Fifer, 2007), has been found to work in the 1960's. (Atkinson, 1966). When the related literature is examined, it is seen that the concept of personality is handled from various perspectives and is associated with many concepts (Barrick ve Mount, 1991; Miller, 1991; Blickle, 1998; Berings, De Fruyt ve Bouwen, 2004; Chioqueta ve Stiles 2005; Erdheim, Wang ve Zickar, 2006; Yelboğa, 2006; Girgin, 2007; Chamorro-Premuzic ve Furnham, 2008; Merdan, 2011; Nelson, 2011; Echchakoui, 2013; Özer, 2013; İçerli ve Arsu, 2018; Keskin ve Gündoğan, 2019; Çiçek ve Aknar, 2019). In spite of this, there are very few scientific researches in the local literature on fear of failure (Engür, 2011; Orhan, Özyer, 2013; Keskin, 2017; Şeker, 2017; Arslan, 2018; Tekin, 2018; Deniz, 2019; Gülbahar, 2019). In foreign literature, fear of failure affects motivation and success of employees and individuals in many different sectors (Nagel, 1990; Covington, 1992; Conroy, 2001; Conroy ve Elliott, 2004; Ebulue ve Diğ., 2008; Morgan ve Sisak, 2016). Accordingly, healthcare professionals; It is thought that their motivation and success will be affected by the fear of failure due to the frequent encounters of life problems such as injury, death in business environments, high levels of stress in business environments and factors that threaten human life compared to other business environments. However, in the literature review, there is no study that deals with the five-factor personality traits and employees' fears of failure and examines the relationships between these concepts as a whole. In this context, the main purpose of the study is to examine the relationships between the five-factor personality traits and the fears of failure of hospital employees operating in the field of health, taking into account the demographic and work-related personal characteristics.

In order to meet the main purpose of the research, research questions are as follows:

1. Is there a relationship between the five-factor personality traits of healthcare professionals and fears of failure?

2. Is there a relationship between the sub-dimensions of the five-factor personality traits of health professionals and the sub-dimensions of fears of failure?
3. Do the differences in demographic characteristics cause a significant difference on the sub-dimensions of the five-factor personality traits of the employees?
4. Do the differences in demographic characteristics cause a significant difference on the sub-dimensions of fear of failure?

For the purpose of the research, first of all, the five-factor personality traits of the employees and their fears of failure were emphasized and their relationships were included. Then, depending on the demographic and work-related personal characteristics, the personality traits of healthcare professionals and the fears of failure differed.

Methodology

In order to meet the purpose of the research, relational “relational” research type and field research pattern were used according to the quantitative research method and the way of examining the variables. The data were collected from 343 hospital staff in training and research hospitals operating in a province, by means of a questionnaire created by using scales whose validity and reliability were previously tested according to easy sampling method. In the first part of the survey consisting of three parts; questions regarding demographic and work-related personal participant information; in the second part; The five-factor personality scale developed by Goldberg (1992) and used by İçerli & Arsu (2018) in his research is included. In the third part; The Performance Failure Appraisal Inventory (PFAI), developed by Conroy (2001), revised by Conroy, Willow & Metzler (2002), adapted to Turkish culture by Kahraman & Sungur (2016). Questions in the first part; While it displays multiple choice, categorical and continuous data; scales in the other two sections; It is a five-point Likert type and has an equal spacing measurement feature.

Conclusion and Suggestions

Data collected; It was analyzed using Frequency Analysis, Factor Analysis, Pearson Correlation Analysis, Independent Sample T Test and One Way Variance Analysis (ANOVA). Demographics of the sample group using the frequency analysis is determined. Afterwards, the data suitability level was checked for factor analysis with Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) test. As a result of the analysis, it was understood that the sample size was big enough for factor analysis. The Cronbach's Alpha coefficients calculated on the overall dimensions and dimensions of the scales showed that the scale and dimensions of the scales utilized were relatively sufficient and reliable enough to be considered high. The relationships between participants' personality traits and fears of failure were examined by calculating Pearson's correlation coefficients. Low negative relationship between personality traits and fear of devaluing one's self-estimate; A low positive correlation was found between fear of failure and emotional balance dimension of personality. There is a low negative relationship between personality traits sub-dimensions of openness to experience, conscientiousness and agreeableness and fear of devaluing one's self-estimate; on the other hand, it was concluded that there was a low positive correlation between the emotional balance subscale of the personality trait and the fear of important others losing interest. However, personality traits; there was no relationship between extraversion, agreeableness, conscientiousness, emotional balance and openness to experience, and fear of upsetting important others, fear of having an uncertain future, and fear of experiencing shame & embarrassment. In addition, it is understood that perceptions and self-assessments of these variables may differ according to demographic and work-related personal characteristics. It has been observed that married individuals have more conscientiousness personality characteristics than single individuals and have more fear of failure in terms of fear of important others losing interest. In addition, it is seen that men experience the fear of important others losing interest, which is the sub-dimension of fear of failure, more than women. Depending on the age variable; It has been concluded that participants aged 42 and over have more conscientiousness than individuals in the other age group, while individuals between the ages of 18-25 have more emotional balance personality characteristics than individuals in the other age group. It was concluded that

individuals with low earnings and working time between 2-8 years have more emotional balance personality characteristics compared to other individuals. It is seen that the participants, who caregiver, have more conscientiousness personality characteristics than the employees in other professions. In terms of fear of failure, it was concluded that the participants with a low education level and in the caregiver position have more fear of devaluing one's self-estimate and fear of important others losing interest compared to other occupational groups. Low-income individuals seem to have a higher fear of devaluing one's self-estimate and fear of important others losing interest than other individuals.

It is thought that it will make significant contributions to the related literature in terms of the results obtained with the conceptual dimension of the research conducted and it will be remarkable in terms of creating awareness on the subject especially for healthcare managers. The absence of studies that deal with the concepts of personality traits and fear of failure has limited the comparison of research findings with different or similar research results. In addition, since the fear of failure is a subjective condition that includes the lifestyle, self-perception level and values of the individual, it is thought that qualitative research to be carried out in order to reveal the subject together with the details of the subject may also yield important results in terms of concept. Conducting the research in different sectors, different cities or certain groups of employees can also provide important clues to the relevant literature.